

ЗА ИЛИ ПРОТИВ ЛЕГАЛИЗАЦИЯТА НА АБОРТА

Студент I курс, Стояна Колева

Юридически факултет

Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

Резюме: Есето разглежда темата за абортите като спорен морален и правен въпрос, фокусирайки се върху следните аргументи: правото на живот на нероденото дете и правото на жената на личен избор. Обръща се внимание на историческото развитие на законодателството за абортите в България и етичните, религиозните и медицинските аспекти на проблема. Подчертава се необходимостта от легален достъп до безопасни аборти и важността на мерки за предотвратяване на нежелани бременности чрез образование и контрацепция.

Ключови думи: аборт, легализация, право на живот, морал, женски права

FOR OR AGAINST THE LEGALIZATION OF ABORTION

Student Stoyana Koleva

Faculty of Law

Plovdiv University "Paisii Hilendarski"

Abstract: This essay examines the topic of abortion as a controversial moral and legal issue, focusing on the following arguments: the right to life of the unborn child and a woman's right to personal choice. The historical development of abortion legislation in Bulgaria and the ethical, religious and medical aspects of the issue are explored. The essay emphasizes the importance of legal access to safe abortions and the need for measures to prevent unwanted pregnancies through education and contraception.

Keywords: abortion, legalization, right to life, morality, women's rights

В живота на всеки един човек се случват неочаквани и непланирани неща, като подобни случаи могат да го променят изцяло – дали към по-добро или към по-лошо. Пример за такава промяна е именно зараждането на нов живот. Бременността, очаквана или не, планирана или не, може да бъде повод както за радост и вълнение, така и за сълзи, но не от щастие, а от тъга, мъка и притеснение дори. В случаите, когато бременността е нежелана, идва въпросът за аборт. Един от най-спорните морални и правни въпроси в съвременното общество, а именно легализирането на абортите, води до големи спорове между различни групи и интереси. Когато стане въпрос за аборт, обикновено се появяват аргументи в две различни посоки – за правото на живот или за правото на жената на личен избор. Първият аргумент се гради на идеята за висшата ценност на живота и за недопустимостта той да бъде отнеман никому, дори в най-ранен стадий от неговото развитие. Вторият аргумент акцентира над правото на жените на собствен избор относно своето тяло, живот и съдба.

Днес, както и в други страни по света, абортите в България са законово разрешени. У нас преди и след 9 септември 1944 г. абортите са били забранени и наказвани от съд със затвор за жената, извършила процедурата, както и за медицинските специалисти, участвали в нея. С Наказателния кодекс от 1956 г. се отменя забраната за абортът по желание. С Наредба № 15 на Министерството на здравеопазването и семейните грижи срокът за тази интервенция е определен – до края на третия лунарен месец; Наредба № 311 от 2 февруари 1963 г. е обнародвана в Държавен вестник на 22 февруари 1963 г. след оценка и сезиране от четири специални комисии (ВМИ-София, Пловдив, Варна и НИАГ-София) и предвижда условия и индикации за доброволно прекъсване на бременността след третия месец с цел социална адаптация. През 1972 г. с наредба, подписана от тогавашния министър на здравеопазването – д-р Ангел Тодоров, омъжените жени без деца или с едно дете са лишени от правото на аборт по желание. Понастоящем прекъсването на бременността по желание е регламентирано в Наредба № 2 от 1 февруари 1990 г. за условията и реда за изкуствено прекъсване на бременността, обнародвана от Министерството на народното здраве и социалните грижи. Последната изменена и допълнена Наредба № 2 на Министерството на здравеопазването от 1990 г. е обнародвана в Държавен вестник бр. 89 от 31 октомври 2000г. Наредба № 2 позволява аборт по свободна воля до края на 12-ата седмица (от първия ден на последната редовна менструация или 10 седмици от датата на зачеването); за момичета под 18 години се изисква родителски подпис за извършване на процедури по аборт в болници, а за момичета под 16 години се изисква съгласието на майката и бащата.

Въпреки че абортите у нас са изцяло законни, има хора, които са против тях. Противниците на аборта се позовават на идеята, че заченатото, но неродено дете също има право на живот. Това право произтича от наличието на правоспособност. Правоспособността се определя като способността едно лице да е носител на граждански права и задължения. В съвременното българското законодателство едно лице става правоспособно от момента на своето раждане, от което следва, че неродените, но заченатите, са неправооспособни. По религиозни, етични, морални и други причини обаче много хора искат да им предоставят права като право на живот, защита и други. Основният етичен аргумент е, че ембрионът има право на живот и то следва да бъде защитено. От тази гледна точка абортът е убийство и следва да има установено законодателство, което да ограничава или забранява тази практика. Много религиозни традиции учат за светостта на човешкия живот от момента на зачеването, че всяко дете – било то вече родено или все още неродено е човешко същество, което има право на живот толкова, колкото и всяко друго човешко същество. Според тези учения абортът се счита за грях, тъй като лишава от възможността да преживее живот създаденото от Бог същество.

Противниците на аборта се позовават и на медицинските аспекти, които са свързани с възможните усложнения след аборта. Те отбелязват потенциалните рискове и последствия за здравето, като не става въпрос за емоционалното състояние на жената взела решението да отнеме живота на детето в утробата си. Касае се за редица заболявания и нарушения в организма на жената, а в някои случаи дори за смърт. Разбира се, единствено отговорните лица (жената или родителите) могат да се съгласят, като се подпишат върху съответните документи, даващи право на хирурзите да извършат процедурата. След полагане на подписа, хирурзите не носят наказателна отговорност за живота на майката при аборта, когато той е направен легално в рамките на позволените от закона срокове, място и компетенции.

Всички тези аргументи обаче не разглеждат случая от погледа на жената, решила се на аборт. Със сигурност не е лесно решение за вземане. За да стигне една жена до такова решение, тя навярно има добра причина. Например, причина за подобно решение е забременяване в резултат от насилие. Друга причина е невъзможността за отглеждане на детето и невъзможността да му се предостави добър живот. Също така здравословното състояние на жената може да не позволява детето да бъде родено, без да се застраши нейният живот. И тук идва въпросът животът на майката ли е по-ценен или този на нероденото дете. Когато ембрионът застрашава здравето и живота на майката, а тя няма правото да прекъсне бременността, се оказва, че майката няма право да защити собствения си живот и здраве. В такъв случай не само ембрионът ще загуби живота си, но и майката.

В такива ситуации жените трябва да имат право на аборт. Липсата на такова право няма да спре жените да го направят, след като са се решили. Последниците ще са такива, че жените ще правят аборти незаконно, при неквалифицирани за това хора, като в този случай може да се стигне до необратими последици. Когато абортът е законен, жените ще могат да извършват процедурата безопасно, с помощта на съвременни медицински техники и оборудване.

В случаите, в които няма опасност за майката, а просто детето е нежелано, е редно майката да има право да прекъсне бременността. Ако едно дете е родено, когато не е било желано, то ще бъде отгледано в среда, лишена от любов, а в някои случаи дори и от основни грижи. Когато едно дете е отгледано без наличието на любов и нужното внимание от страна на родителите, то в бъдеще ще бъде изправено пред много предизвикателства и рискове за неговото физическо, емоционално и социално развитие. Ако родителите не полагат основните грижи за детето си, то законът предвижда техните родителски права да бъдат отнети. Това означава, че майката ще е носила в утробата си 9 месеца дете, над което после няма да има права. Ако детето след раждането бъде оставено за осиновяване, то може да попадне на лоши родители. Освен това в един момент, когато то вече осъзнава и разбира, ще се интересува защо биологичната му майка го е изоставила, което също може да навреди на неговото емоционално развитие.

Легализирането на абортите е тема, която поражда много спорове и която обхваща различни аспекти, включително етични, легални, медицински, социални и религиозни. Въпреки че има много различни мнения, когато се взима решение, трябва да бъдат разглеждани внимателно различните гледни точки и мнения по въпроса. Трябва да се има предвид правото на жената да избира и взима решения за собственото си тяло и репродуктивно здраве. Независимо от позицията по спора трябва да се защитава живота и достойнството на всеки човек. Също така е редно да се вземат мерки за предотвратяването на нежелана бременност чрез образование и лесен достъп до средства за контрацепция. Като цяло легализирането на абортите е сложен и деликатен въпрос, който трябва да бъде разгледан внимателно и задълбочено, за да може правата на всички засегнати да са защитени, защото всеки един живот е ценен.